

Korstogene

Da islams landerobringer skete på troens vegne, indebar det naturligvis også en bestemt religionspolitik: Indbyggerne skulle opleve at de levede i "dar al-islam" fredens område. Beskyttet af islams hære skulle overtro og flergudereri være bandlyst; jøder og kristne blev kaldt *dhimmi* (beskyttede folk) hvilket indebar at de skulle betale en særlig skat, men de blev ikke forfulgt, og deres kirker, synagoger eller andre hellige bygninger blev kun i få tilfælde ødelagt. Om specielt de kristne er det blevet sagt at nu havde de chancen for at leve deres religion sådan som den oprindelig var tænkt, nemlig i tro og uden statens beskyttelse.

En afgørende vending i forholdet mellem muslimer og kristne indtraf med korstogene. I året 1095 opfordrede pave Urban II under det manende slogan "Gud vil det" (Dieu le veult) til korstog mod det hellige land Palæstina for at befri det for hedningernes (muslimernes) besættelse. Historikere har ved analyser af samfundsforholdene i middelalderens Vest- og Sydeuropa kunnet forklare hvorfor korstogsiden fængede så voldsomt som tilfældet

var. Religiøse, politiske og økonomiske motiver synes at være blandet op med eventyrlyst og begær efter rov – i hvert fald var det en højst uensartet gruppe der drog af sted under kristne bannere. De kristne i Jerusalem og andre hellige steder havde på ingen måde ønsket at blive "befriet", de havde al den trosfrihed de kunne ønske sig (at de selv organiserede deres trosliv uden pavens kontrol kunne endda opleves som en fordel). Korsfarerne fik faktisk erobret Jerusalem i 1099, og nu var det slut med religionernes sameksistens – muslimerne blev fordrevet, der blev forøvet sande massakrer på kvinder og børn, og den berømte klippemoské blev gjort til kirke. På lang sigt kunne de kristne ikke fastholde herredømmet over Jerusalem, den blev vandet tilbage af muslimerne i 1187. Muslimerne har aldrig glemt at manden bag sejren, Saladdin, demonstrerede en ridderlighed over for en slagen fjende der stod i skarp kontrast til de kristnes fremfærd. Han sparede civilbefolkningens liv, og han undlod at ødelægge kristne kirker og helligdomme.

Virkningerne af korstogene er blevet forskelligt bedømt, især for kristendommens vedkommende. Nogle fremhæver at kendskabet til islams på det tidspunkt rigt udviklede kultur i høj grad har været igangsættende for vesten, mens andre betegner korstogene som en ret ligegyldig parentes i kristendommens historie. Derimod er der større enighed hvad angår vurderingen af betydningen for islam. Billedet af vesten som aggressiv og lurende på at ødelægge islamiske værdier har bundfældet sig dybt. Såvel det 19. århundredes kolonialisme som vor tids kapitalisme og forbrugerisme er blevet oplevet som korstog under nye former. Modstanden mod staten Israel skal for en stor dels vedkommende også ses i dette lys: man ser denne statsdannelse som kolonimagternes sidste enklave i et muslimsk område.

Jes Steffensen
Islam. Fra beduinkult til verdens-
religion.
Systeme 2001 s. 22-23